

Антропоцентризм як провідний принцип відтворення світу свідомістю людини (на матеріалі перекладу французьких відсоматичних термінів українською мовою)

О.В. Государська*

Київський національний лінгвістичний університет, м. Київ, Україна

*Corresponding author. E-mail: gosudarskaya@mail.ru

Paper received 28.10.15; Accepted for publication 06.11.15.

Анотація. У статті здійснено розкриття основних принципів відтворення інформації про навколишній світ свідомістю людини і її репрезентації мовними знаків. Головну увагу зосереджено на нерозривному зв'язку між мовою та людиною, який, починаючи з другої половини ХХ ст. та до сучасного етапу, стає відправним пунктом більшості лінгвістичних праць. У результаті дослідження було з'ясовано, що соматичне підґрунтя, хоча й є універсальним, під час номінації окремих об'єктів дійсності різними етносами проявляється неоднomanітно. Особливої важливості цей факт набуває при здійсненні технічного перекладу.

Ключові слова: антропоцентризм, мовна свідомість, номінація, мовний знак, соматизм, технічний переклад

Незважаючи на надзвичайну різноманітність матеріалу лінгвістичних досліджень, у певні періоди розвитку мовознавства спостерігається спільність моделей постановки проблем та способів їхнього вирішення, що стала основою для виділення окремих парадигм формування наукових здобутків з метою їхньої систематизації. Первинно термін *парадигма* існував у мовознавстві в значенні “елементів, що йдуть один за одним у часі, не сприймаються однією й тією ж колективною свідомістю і не утворюють у своїй сукупності систему” [23, с. 132]. Ширшого семантичного наповнення термін отримав завдяки американському філософові Т. Куну, який використав його в описі структури наукових революцій в наступному формулюванні: парадигма – “це визнані всіма науковими досягненнями, котрі упродовж певного часу дають науковому співтовариству модель постановки проблем і їхніх розв'язків” [18, с. 11].

Термін *парадигма* неоднозначно розуміється в сучасній лінгвістиці, оскільки, окрім нього, з метою класифікації численних лінгвістичних теорій, вживаються *підхід, течія, дисципліна, напрям*, які потрібно відмежовувати або урівнювати з *парадигмою*. Наприклад, Ф.Д. Березін ототожнює поняття *течія, школа, парадигма* і вважає, що у ХХ ст. лінгвістика розвивалася спочатку під впливом молодогограматичної, потім структуралістської і, нарешті, генеративістської парадигм [7, с. 10]. Л.А. Чернишова констатує паралелізм використання термінів *парадигма* і *лінгвістичний напрям* у більшості робіт сучасних мовознавців [26, с. 22].

М.Ф. Алефіренко вважає парадигмами окремі дисципліни мовознавства, сформовані на перетині лінгвістики з іншими науками, напр., когнітивну лінгвістику, психолінгвістику, лінгвокультурологію [1, с.25]. Відповідно, термін “парадигма” трактується вченим як “панівна на кожному етапі історії лінгвістичних учень система поглядів на мову, що визначає предмет і принципи лінгвістичного дослідження відповідно до культурно-історичного й філософського контексту епохи” [1, с. 18].

О.О. Селіванова не погоджується з думкою М.Ф. Алефіренко стосовно синонімічного вживання термінів *дисципліна* і *парадигма* [22, с. 21]. На її думку, парадигма є ширшим за своїм смисловим навантаженням терміном, “своєрідною “парасолькою”, під якою можуть перебувати методологічно різні напрями і течії” [22, с. 15]. У нашому дослідженні, вслід за В.А. Масловою, ми розуміємо термін *наукова парадигма* як “сукупність наукових уявлень, теоретичних настанов, наукових досягнень, котрі пропонують вченому модель постановки проблем” [19, с. 7].

У сучасній лінгвістиці переважає думка (її дотриму-

ються, напр., М.Ф. Алефіренко, Л.А. Манерко, О.О. Селіванова та ін.) стосовно панування у ХІХ ст. *історичної (генетичної, еволюційної)* парадигми, а в першій половині ХХ ст. – *системно-структурної (структуралістської, таксономічної)* парадигм, що скеровували розвиток мовознавства. Складніше систематизувати лінгвістичні надбання другої половини ХХ – початку ХХІ ст., оскільки важко виявити принцип, здатний охопити всі різнопланові напрями лінгвістичних досліджень, сформовані у цей період.

О.О. Селіванова наголошує на необхідності виділення двох парадигм, що домінують у вищезазначений період – *когнітивної* (вивчення мови як засобу отримання, зберігання і обробки інформації) і *синергетичної* (взаємодія мовних підсистем і зовнішніх систем середовища) [22, с. 32-36]. Ф.Д. Березін зазначає, що на зміну структуралістській парадигмі прийшла *генеративістська* [7, с. 15]. М.Ф. Алефіренко виділяє *комунікативно-прагматичну* і *дискурсивно-когнітивну* парадигми [1, с. 18-19]. В.А. Маслово вважає точнішим для зазначеного періоду розвитку лінгвістики найменування *антропоцентрична парадигма* [20, с. 5], оскільки ключовим “для розуміння сутності сучасного спрямування лінгвістичних досліджень можна вважати пізнання людини через мову” [21, с. 10], а навколишнього світу – через людину.

Мета статті – вивчити особливості формування французьких та українських терміносполучень, побудованих на соматичному підґрунті.

Завдання:

- довести, що антропоцентрична парадигма є домінуючою на сучасному етапі розвитку мовознавства;
- визначити принципи формування технічних терміносполучень із соматичним компонентом у французькій і українській мовах;
- з'ясувати спільні і відмінні риси репрезентації технічних реалій соматичними засобами французької та української мов.

Ідеї антропоцентричності не є новими для лінгвістики. Вони розвивалися ще у Давній Греції та Римі. Згадаємо хоча б вислів Протагора “Людина є мірою всіх речей, тих, що існують про те, що вони існують, а тих, що не існують про те, що вони не існують” [2, с. 121]. Протягом подальших етапів розвитку мовознавства вчені також фрагментарно зверталися до теми взаємовпливу людини і мови. Наприклад, В. Гумбольдт вважав, що сліди людини можна виявити у кожному слові, адже мова – це “зовнішній прояв духу народу”, її потрібно вважати “не продуктом діяльності [духу], а самою діяльністю” [12, с. 88, 91]. Е. Бенвеніст дає назву “Людина в мові” цілому підрозділу праці “Загальна лінгвістика”,

присвяченому “пошуку мовної бази суб’єктивності” [6, с. 292], тобто питанню відбиття особистості мовця у мовленні, що ним формується. Дослідник проголошує антропоцентричний принцип створення мови фразою: “Становище людини у мові є неповторним” [6, с. 294].

Із затвердженням системно-структурної парадигми людина зовсім залишилася поза увагою лінгвістів. Тривалий час вчені вивчали “людину, яка мовчить” [8, с. 26], тобто ізольовано від мови, на що у другій половині ХХ ст. розпочалася бурхлива реакція, яка у 90-х рр. закінчилася остаточною зміною векторів дослідження. Закріплення антропоцентризму не викликало відмови від досягнень, отриманих у межах попередніх парадигм, а дозволило розглянути їх під іншим кутом і суттєво розширити перелік інструментів для здійснення лінгвістичних розвідок за рахунок залучення здобутків інших галузей знань. У результаті розпочалося формування комплексних дисциплін, таких як когнітивна лінгвістика, етнолінгвістика, лінгвокультурологія, психолінгвістика, соціолінгвістика.

Розгляд мови в тісному взаємозв’язку з її носієм спричинив суттєві зміщення акцентів у різних аспектах лінгвістичних досліджень. Синтаксис вже не обмежується вивченням системи і структури мови в чистому вигляді. Тепер за людиною закріплюється функція “головного судді у вирішенні питань про правильність / неправильність окремих висловлювань чи можливість / неможливість тієї чи іншої конструкції” [17, с. 14]. Семантичні розвідки здебільшого переорієнтовуються на пошуки принципів категоризації навколишнього світу і їх реалізації у структурі мовних значень.

Поступово у надрах антропоцентричної парадигми формуються чотири основні напрями: 1) мова розглядається як “дзеркало” людини (базове поняття – мовна картина світу); 2) людина досліджується як учасник процесу спілкування (комунікативна лінгвістика); 3) виявляється природа існування мови у самій людині; 4) вивчається участь мови у пізнавальних процесах і когнітивній організації людини (комплексний підхід). Останній з наведених напрямів, у межах якого здійснено наше дослідження, базується на тезі про те, що тіло є основою концептуального відтворення світу свідомістю людини і репрезентації отриманої інформації в її мові.

Сприймання об’єктів навколишнього світу крізь призму частин людського тіла використовується як продуктивний засіб усвідомлення нових реалій або переосмислення вже існуючих (М. Джонсон, Дж. Лакофф, В.О. Подорога та ін.). Саме ця інформація послужила основою для подальшого дослідження людьми навколишнього світу – осмислення та найменування матеріальних об’єктів, вимірів простору і часу, проявів духовного світу та інших абстрактних реалій. Зазначений процес є однаковим для всіх представників людства, оскільки будова їхнього тіла, механізми мислення та умови проживання в своїх загальних рисах не відрізняються. На думку Ю.О. Башкатової, таке зіставлення передусім відбувається на базі наступних характеристик “тілесних схем”: верх / низ, передня частина / задня частина, правий бік / лівий бік, внутрішнє / зовнішнє, одиничність / множинність [4, с. 90].

Антропоцентричність проявляється у мові не лише крізь певне коло понять, усвідомлених шляхом зіставлення із певними частинами тіла людини. “Мова створена за міркою людини, і цей масштаб втілено в самій організації мови”, – стверджує Ю.С. Степанов [24, с. 15].

Ще глобальніше з цього приводу мислить Н.Д. Арутюнова: “Людина закріплює в мові свій фізичний вигляд, внутрішній стан, емоції, інтелект, ставлення до предметного і непередметного світу, інших людей” [3, с. 3].

Останнім часом антропоцентричний підхід поширюється не тільки на загальнолінгвістичні розвідки, а й на термінознавство, адже формування термінів, так само як і інших шарів лексики, є “засобом пізнання навколишнього світу” і “фіксації результатів наукової діяльності мислення” [26, с. 26-27]. Цей факт зумовив розширення об’єкту антропоцентричних досліджень і формування нового розділу мовознавства – антрополінгвістики. Її предметом, за твердженням С.В. Гриньова-Гриневича, стали “загальні риси історичного розвитку термінологій різних мов, оскільки в них найчіткіше відбиваються особливості процесу розвитку системи наукових знань” [11, с. 11].

У формуванні загальнолюдського знання С.В. Гриньов-Гриневич виділяє три етапи: а) *наївний*, що характеризується малою кількістю лексем та наявністю фонетичних і орфографічних варіантів найменування поняття; б) *донауковий*, що виокремлюється у зв’язку із створенням нових ремесел та формуванням спеціалізованих значень лексем для вербалізації їхніх процесів і продуктів; в) *науковий* – стадія возведення особливих лексичних одиниць у ранг термінів [10, с. 11-22].

Відсоматичну вторинну номінацію, що є продуктом наукового етапу, слід розуміти як “результат іменування спеціальних понять та інструментів за посередництвом образного переосмислення назв частин тіла людини, їхніх властивостей, якостей, функцій тощо”. Суть цього процесу полягає у “перетворенні фактів позамовної дійсності у мовні значення, відбиваючи у свідомості носіїв мови їхній практичний і суспільний досвід” [9, с. 149].

Найчастіше відсоматичні терміни стають елементами терміносполучень, що відрізняються від інших аналогічних утворень незалежністю від контексту. Так само, як і фразеологізми, термінологічні словосполучення мають здатність відтворюватися в готовому вигляді та виконувати спільну синтаксичну функцію. Такий спосіб термінотворення останнім часом характеризується особливою продуктивністю у терміносистемах різних європейських мов (О.І. Білоусова, Л.В. Мисик, Н.К. Ктитарова, І.М. Нікуліна та ін.).

В українській мові терміносполучення переважно двокомпонентні, сформовані за схемами “прикметник + іменник”, “дієприкметник + іменник”, “іменник у називному відмінку + іменник у родовому відмінку”, або трикомпонентні – “іменник + прийменник + іменник”. У французькій мові превалюють двокомпонентна – “іменник + прикметник” та трикомпонентна – “іменник + прийменник + іменник” схеми.

Як у французькій, так і в українській мовах механізми, інструменти, промислові машини, пристрої та їхні складові, що отримали свою номінацію від соматичного джерела, часто порівнюються із частинами тіла на основі наступних ознак: частковість, подібність форми, наявність / відсутність рухомості, відносна схожість у місцезнаходженні та набір виконуваних функцій.

Смислова структура соматичних лексем, що найчастіше стають головними (стрижневими) елементами термінологічних словосполучень, містить в собі надзвичайно високий відсоток потенційних сем, готових до заповнення під час нестандартного використання соматизмів. Зв’язок між первинним і вторинним (тер-

мінологічним) значеннями соматизма відбитий доволі чітко, що дозволяє легко виявити основу здійснення метафоризації. Цей факт слід пов'язувати з тим, що термінологічні словосполучення є відносно недавніми утвореннями і їхні соматичні компоненти ще не встигли суттєво видозмінитися в плані вираження.

Незважаючи на те, що антропоцентричне підґрунтя властиве всім мовам світу, воно може неодноманітно проявлятися під час номінації ідентичних об'єктів навколишнього світу різними етносами, що може призвести до неточностей під час перекладу. Розглянемо як приклад номінацію французькою і українською мовами елементів *шатуна* – деталі, що з'єднує поршень із колінчастим валом. У його складі виділяють два колоподібних отвори – для вставлення пальця, за допомогою якого відбувається фіксація шатуна до поршня, та для приєднання до шатунної шийки колінчастого вала. У французькій мові ці отвори отримали номінацію шляхом метафоризації на базі соматизмів на позначення, відповідно, нижньої опорної частини ноги – фр. *pied de bielle*, та частини тіла людини, в черепі якої міститься головний мозок – фр. *tête de bielle*.

В українській мові в найменуванні обох зазначених отворів було використано однаковий відсоматичний компонент – *головка*, а для відрізнення місця приєднання поршневого пальця від місця фіксації шатуна із шийкою термін *головка* супроводжується прикметниковими конкретизаторами – відповідно, *верхня* та *нижня* [13, с. 38], що вказують на рівень розташування елемента деталі відносно її центра, або *поршнева* та *кривошипна*, що пояснюють, які саме деталі сполучає шатун [16, с. 222]. Зауважимо, що терміни *поршнева головка* як частина шатуна та *головка поршня* як елемент поршня мають дуже близькі за формою найменування і у зв'язку з цим можуть використовуватися невірно.

Основою перетворення смислу “*extrémité supérieure du corps de l'homme...*” [28] на “*extrémité de la bielle articulée sur le maneton du vilebrequin*” [27] / укр. перекл. ‘крайня частина шатуна, шарнірно приєднана до шатунної шийки колінчастого вала’, що формує план змісту французького термінознака *tête de bielle*, є наступні спільні ознаки: ‘елемент цілого’; ‘найвіддаленіша частина від центра’; ‘колоподібна форма’; ‘здатність заповнюватися іншими елементами’. На ідентичних ознаках базується процес метафоризації, в результаті якого відбулося формування термінів *верхня головка шатуна* та *нижня головка шатуна*.

Смисли “*partie terminale du membre inférieur permettant l'appui au sol dans la station debout et la marche*” / укр. перекл. ‘кінцева частина нижньої кінцівки, що дозволяє спиратися на землю у стані стояння чи ходіння’ та “*extrémité de la bielle qui vient encercler l'axe de piston*”

[27] / укр. перекл. ‘крайня частина шатуна, яка охоплює поршневий палець’ мають спільні семи “елемент цілого” та “найвіддаленіша частина від центра”. За формою ступня як частина тіла та елемент, об'єктивований у французькій мові за допомогою термінознака *pied de bielle*, не є схожими. Окрім того, смисл “*partie terminale du membre inférieur...*” не відбиває сему ‘здатність заповнюватися іншими елементами’. З іншого, боку, вищезначений смисл вказує на виконання функції опори, що є також характерним для верхнього отвору шатуна, в який вставляється поршневий палець. Отже, форми *pied de bielle* і *верхня головка шатуна*, сформовані на базі різних соматизмів, відбивають неідентичність способів усвідомлення відповідних їм понять: для французів вирішального значення при відрізненні цього елемента з-поміж інших набула виконувана ним функція опори, а для українців – колоподібна форма та здатність заповнення іншими елементами.

Розглянемо варіанти перекладу фр. *tête de bielle* і фр. *pied de bielle* у перекладних термінологічних словниках. У НФРПС для перекладу фр. *tête de bielle* запропоновано рос. *головка шатуна* [14], що на нашу думку не є його точним відповідником, оскільки не вказується, про яку саме головку йдеться – верхню чи нижню (як це зроблено, наприклад, у ФРПС [25, с. 743] та ФРСМ [5, с. 530]), а для російської мови, так само, як і для української, цей факт має значення, оскільки обидва отвори шатуна отримали назву *головка*, на відміну від французької. Російські еквіваленти фр. *pied de bielle* у НФРПС є більш конкретними – *верхня головка шатуна* і *поршнева головка шатуна*, які вважаються синонімами. Вони чітко вказують на частину деталі, про яку йдеться, знімаючи тим самим будь-які труднощі при перекладі. У РФПС є лише один відповідник рос. *головка шатуна* – фр. *tête de bielle* [15, с. 96] без помітки, яка саме головка так називається – верхня чи нижня, а повинно також фігурувати терміносполучення фр. *pied de bielle*.

Отже, відсоматичні терміни репрезентують антропоцентричне бачення людиною себе у створених нею витворах. Метафоричне перенесення із соматичною основою у галузі термінології, що постійно розширює свій арсенал, – найлегший спосіб номінації, який дозволяє досягти максимально можливої точності відтворення характеристик об'єкту без суттєвих витрат потенційних мовних ресурсів, не порушуючи принцип однозначності розуміння, проголошений провідним у формуванні термінології. Зазначене явище в більшому чи меншому ступені відбито у всіх мовах світу, однак, незважаючи на універсальність, процес формування відсоматичних термінів для кожного окремого етносу є суто індивідуальним і потребує ретельного вивчення задля уникнення складностей при перекладі технічної літератури.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Алефиренко Н.Ф. Современные проблемы науки о языке. – М. : Флинта, 2005. – 412 с.
- [2] Античные философы (свидетельства, фрагменты и тексты) / сост. А.А. Аветисьян. – К. : КГУ, 1955. – 314 с.
- [3] Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 896 с.
- [4] Башкатова Ю.А. Соматический код в английской и русской языковой картине мира // Вестник КемГУ. – Кемерово : КемГУ, 2013. – № 3 (55). – Т. 2. – С. 90-94.
- [5] Башкиров И.А. Французско-русский словарь по машиностроению. – М. : Рус. яз., 1974. – 600 с.
- [6] Бенвенист Э. Общая лингвистика. – М. : Прогресс, 1974. – 448 с.
- [7] Березин Ф.М. О парадигмах в истории языкознания XX в. // Лингвистические исследования в конце XX в. : сб. обзоров. – М. : ИНИОН РАН, 2000. – С. 9-26.
- [8] Волошин Ю.К. Общия американский сленг : состав, деривация и функция (лингвокультурологический аспект) : дис. на соискание уч. степени д-ра филол. наук : спец. 10.02.19 “Теория языка”. – Краснодар, 2000. – 341 с.
- [9] Габинская О.А. Типология причин словотворчества. – Воронеж : Изд-во Воронежского ун-та, 1981. – 153 с.
- [10] Гринев С.В. Актуальность проблемы когнитивного терминоведения // Научно-техническая терминология. – М., 2002. – Вып. 1. – С.11-22.

- [11] Гринев-Гриневиц С.В. Основы антропологической лингвистики. – М.: Компания Спутник+, 2005. – 113 с.
- [12] Гумбольдт В. О различии строения человеческих языков и его влияния на духовное развитие человеческого рода // История языкознания XIX-XX веков в очерках и извлечениях / под ред. В.А. Звегинцева. – М.: Учпедгиз, 1960. – Часть I. – С. 85-105.
- [13] Кисликов В.Ф. Будова й експлуатація автомобілів. – К.: Либідь, 2006. – 400 с.
- [14] Колпакова Г.М. Новый французско-русский политехнический словарь. – М.: РУССО, 2006. – 712с.
- [15] Колпакова Г.М. Русско-французский политехнический словарь. – М.: АБВУ Press, 2009. – 679 с.
- [16] Колчин А.И. Расчет автомобильных и тракторных двигателей. – М.: Высшая школа, 1980. – 400 с.
- [17] Кубрякова Е.С. Парадигмы научного знания в лингвистике и ее современный статус // Известия РАН. – Серия литературы и языка. – Т. 53, № 2. – М.: Наука, 1994. – С. 3-15.
- [18] Кун Т.С. Структура научных революций. – М.: Прогресс, 1975. – 288 с.
- [19] Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику. – М.: Флинта, 2004. – 272 с.
- [20] Маслова В. А. Лингвокультурология. – М.: Издательский центр “Академия”, 2001. – 208с.
- [21] Попова Т.Г. Национально-культурная семантика языка и когнитивно-социокоммуникативные аспекты (на материале английского, немецкого и русского языков). – М.: Изд-во МГОУ, 2003. – 146 с.
- [22] Селиванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
- [23] Соссюр Ф. Курс общей лингвистики. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 1999. – 432 с.
- [24] Степанов Ю.С. Эмиль Бенвенист и лингвистика на пути преобразования // Бенвенист Э. Общая лингвистика. – М.: УРСС, 2002. – С. 5-16.
- [25] Французско-русский политехнический словарь / под ред. П.Е. Турчина. – М.: Сов. энциклопедия, 1970. – 836 с.
- [26] Чернышова Л.А. Отраслевая терминология в свете антропоцентрической парадигмы. – М.: Изд-во МГОУ, 2010. – 206 с.
- [27] Grand dictionnaire terminologique. – Office québécois de la langue française. – Gouvernement du Québec, 2012. / URL: <http://www.granddictionnaire.com>.
- [28] Dictionnaire de français LAROUSSE. – Editions Larousse. – Régime d'accès: <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-monolingue>.

REFERENCES

- [1] Alefirenko N.F. Modern problems of the science of language. – М.: Flinta, 2005. – 412 p.
- [2] Ancient philosophers (certificates, excerpts and texts) / ed. A.A. Avetisyan. – К.: КГУ, 1955. – 314 p.
- [3] Arutyunova N.D. Language and world of man. – М.: Yazyki russkoy kultury, 1999. – 896 с.
- [4] Bashkatova Y.A. Somatic code in English and Russian language picture of the world // Vestnik KemGU. – Kemerovo: KemGU, 2013. – № 3 (55). – Т. 2. – P. 90-94.
- [5] Bashkurov I.A. French-Russian Dictionary of Mechanical Engineering. – М.: Rus. yaz., 1974. – 600 p.
- [6] Benvenist E. General linguistics. – М.: Progress, 1974. – 448 p.
- [7] Berezin F.M. About paradigms in the history of linguistics of the twentieth century // Linguistic research in the late twentieth century. – М.: INION RAN, 2000. – P. 9-26.
- [8] Voloshin Y.K. General American slang: composition, derivation and function (linguocultural aspect). – Krasnodar, 2000. – 341 p.
- [9] Gabinskaya O.A. Typology of the causes of word creation. – Voronezh: Izd-vo Voronezhskogo un-ta, 1981. – 153 p.
- [10] Grinev S.V. Urgency of the problem of cognitive terminology // Scientific and technical terminology. – М., 2002. – Is. 1. – P. 11-22.
- [11] Grinev-Grinevich S.V. Basics of antropinguistics. – М.: Kompaniya Sputnik+, 2005. – 113 p.
- [12] Humboldt V. About the difference between the structure of human language and its influence on the spiritual development of the human species // History of linguistics of XIX-XX centuries in essays and lessons / ed. V.A. Zvegintseva. – М.: Uchpedgiz, 1960. – Part I. – P. 85-105.
- [13] Kislikov V.F. Structure and operation of vehicles. – К.: Libid', 2006. – 400 p.
- [14] Kolpakova G.M. New French-Russian Polytechnical Dictionary. – М.: RUSSO, 2006. – 712 p.
- [15] Kolpakova G.M. French-Russian scientific and technical dictionary. – М.: АБВУ Press, 2009. – 679p.
- [16] Kolchin A.I. Calculation of automobile and tractor engines. – М.: Vysshaya shkola, 1980. – 400 p.
- [17] Kubryakova Y.S. Paradigms of scientific knowledge in linguistics and its modern status // News of RAS. – A series of literature and language. – Vol. 53, № 2. – М.: Nauka, 1994. – P. 3-15.
- [18] Kun T.S. Structure of scientific revolutions. – М.: Progress, 1975. – 288 p.
- [19] Maslova V.A. Introduction to Cognitive Linguistics. – М.: Flinta, 2004. – 272 p.
- [20] Maslova V.A. Linguoculturology. – М.: Izdatel'skiy tsentr "Akademiya", 2001. – 208p.
- [21] Popova T.G. National-cultural semantics and cognitive aspects sociocommunicative (based on English, German and Russian languages). – М.: Publ. MGOU, 2003. – 146 p.
- [22] Selivanova O.O. Modern linguistics: trends and challenges. – Poltava: Dovkillya-K, 2008. – 712 p.
- [23] Sosyur F. Course in General Linguistics. – Ekaterinburg: Publishing House of Ural. Un-ty, 1999. – 432 p.
- [24] Stepanov Y.S. Emile Benveniste and linguistics in the transformation // Benvenist E. General linguistics. – М.: URSS, 2002. – P. 5-16.
- [25] French-Russian technical dictionary / ed. P.Y. Turchin. – М.: Sov. encyclopedia, 1970. – 836 p.
- [26] Chernyshova L.A. Industry terminology in the light of anthropocentric paradigm. – М.: Publ. MGOU, 2010. – 206 p.
- [27] Grand dictionnaire terminologique. – Office québécois de la langue française. – Gouvernement du Québec, 2012. / URL: <http://www.granddictionnaire.com>.
- [28] Dictionnaire de français LAROUSSE. – Editions Larousse. – Régime d'accès: <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-monolingue>.

Anthropocentrism as the guiding principle of recreating the world with human consciousness (based on translation of French somatic terms in Ukrainian)

O.V. Gosudarska

Abstract. The author of the article reveals the basic principles to reproduce the information about the world with the human consciousness and its representation by means of linguistic signs. The main attention is concentrated on the close connection between languages and people which, since the second half of the twentieth century and up to date, is the starting point of most linguistic works. The study has cleared up that the somatic basis, although it is universal, isn't manifested identically during the nomination of individual reality objects by different ethnic groups. This fact takes on special significance in the technical translation.

Keywords: anthropocentrism, linguistic consciousness, nomination, linguistic sign, somatism, technical translation